

Genial begyndelse på mægtig tretrins-raket

Manden bag ”Slagtebænk Dybbøl” og ”Dommedag Als” har ikke alene gjort det igen, men overgået sig selv: Tom Buk-Swientys biografiske fortælling om kaptajn Dinesen begynder på et niveau, der uundgåeligt vil gøre trilogien til klassiker

Af Arne Mariager

Det bli`r ikke bedre.

Og nej, det er ikke titlen på en amerikansk film, der her citeres. Derimod en kort karakteristik af det, der ikke kan undgå at blive årets biografi i den danske bogverden – og en af de pakker, der vil pynte under et hvert juletræ. Næmlig Tom Buk-Swientys fantastiske fortælling om kaptajn Dinesen. ”Ild og blod” er første del af en planlagt trilogi, der ikke alene fortæller historien om kaptajn Dinesen, men også om et dramatisk stykke dansk og international historie, om de voldsomme samfundsændringer i sidste halvdel af 1800-tallet og om adel og bønder og borgere i Danmark i en turbulent tid. Det er en bog med et imponerende anslag, og det skal gå meget, meget galt for Buk-Swienty med de to efterfølgende bøger, hvis ikke Dinesen-biografien skal blive en klassiker i genren. På højde med Thorkild Hansens eminente biografi om Knut Hamsun. Det er det niveau, vi taler om.

Tom Buk-Swienty er en af de seneste års bedst sælgende danske forfattere. Hans store historiske fortællinger om det danske nederlag til Prøjsen og Østrig i 1864, ”Slagtebænk Dybbøl” der udkom i 2008 og ”Dommedag Als” fra 2010 – fulgt op med ”1864 i billeder” fra 2012 - er solgt i over 125.000 eksemplarer, og Buk-Swienty har været tilknyttet som konsulent i Danmarks Radios store satsning, tv-serien om nederlaget på Dybbøl, der forventes at få premiere i 2014. Buk-Swientys position som den store, folkelige historiske fortæller er entydig. Og det kan siges, at han ikke alene lever op til, men overgår sig selv med den nye bog. ”Ild og blod” er det bedste, Tom Buk-Swienty har skrevet.

Historie og litteratur

Såvel ”Slagtebænk Dybbøl” som ”Dommedag Als” var prægtige historiske værker. Tom Buk-Swienty tilførte en så grundig research og en så stor journalistisk og historisk hæderlighed i behandlingen af emnet, at det måtte aftvinge dyb respekt – og samtidigt fryde en hver læser. Men ”Ild og blod” er ganske enkelt bedre skrevet end de to forgængere. Forklaringen på det er indlysende: I den nye bog får vi meget mere fra Buk-Swientys pen, fordi bogen ikke er så proppet med eksempler på andre menneskers korrespondance, som tilfældet er med bøgerne om krigen i 1864, hvor soldaternes breve i den bedste mening får meget plads. De viser, hvordan forholdene var. De fortæller noget om mennesker. De udgør en tydelig dokumentation. Men de udgør også en stor mængde sidespring i forhold til den overordnede handling. Nu og da repræsenterer de ren almuesnak. Det har sin berettigelse, når historien skal fortælles. For det er nok politikerne, der vælger krigene. Men det er de almindelige mennesker, der lider. Den opfattelse svigter Tom Buk-Swienty ikke i den nye bog. Han har heller ikke forladt brugen af korrespondence. Han har bare givet sig selv lov til at fortælle en større del af historien. Og det har bogen haft godt af. Tom Buk-Swienty er en formidabel historiefortæller. Og deri ligger styrken i ”Ild og blod”. En fantastisk historie fortalt med den store fortællers talent og sprog. Og så kombineret med forfatterens enorme research. Det gør bogen til både seriøs historie og stor litteratur.

Mere end bare ”Karen Blixens far”

Tom Buk-Swienty har fulgt kaptajn Dinesen, gået i hans fodspor. Og derfor kommer vi med til Dybbøl Banke og til 8. Armes selvmorderiske, men ekstremt modige modangreb den 18. april 1864. Vi kommer med til den fransk-tyske krig og til Kommunardopstanden i Frankrig. Og senere får vi lov at følge Dinesen ind i de vildsomme skove i Nordamerika, da han i flere år levede som ensom pelsjæger – for at prøve at fortrænge krigens grusomme oplevelser. Senere følger vi Dinesen hjem til Danmark og langt ind i arbejdsværelset, hvor ”Boganis jagtbreve” bliver til. Den bog er stadig klassikeren blandt danske jagt- og fiskerilitteratur, med Svend Saabyes ”Lystfiskerliv” som eneste udfordrer.

I dag huskes kaptajnen først og fremmest, fordi han var Karen Blixens far, og dernæst som forfatteren til ”Boganis jagtbreve”. Det bliver der lavet om på med Tom Buk-Swientys trilogi. Kaptajn Dinesen var meget mere end det. Han var en eventyrer, et mandfolk, en charmør, en ener, et selskabsmenneske, der alligevel foretrak ensomheden i den vilde natur. Han var et oplagt officerstalent og en nærmest ”født” forfatter. Men han var også en urolig sjæl. Han var som en hjemløs vind, der strøg over landene. Og hvis færd aldrig kom til at rumme lykke i blivende, men kun i

flygtige øjeblikke. Til man en dag fandt ham hængende i en snor fra loftet på et værelse i København. Han blev 49 år.

Lykkelige sidespring

Dertil når vi ikke i Tom Buk-Swientys første bog. Der venter os to mere, før trilogien sætter punktum. Efter at have læst den første bliver det svært at vente på fortsættelserne.

For der er historier nok. Tom Buk-Swientys trilogi rummer et mylder af historier. Meget tyder på, at ideen med at skrive om kaptajn Dinesen har taget magten fra sin forfatter. Han stødte på Dinesen i forbindelse med bøgerne om 1864. Fik lyst til at komme tættere på denne historiske og litterære person. Og endte med at blive opslugt i det Dinesenske univers. Tom Buk-Swienty har givetvis tabt sin hovedperson af syne i store dele af projektet, for han forvilder sig ind i en lang række af historier, der slet intet har med kaptajnen at gøre. Og ved du hvad, kære læser: Det er hamrende ligegyldigt. Fordi de historier er lige så spændende og forrygende som hovedhistorien. Fortællingen om kaptajn Dinesens far er fantastisk. Det samme er historien om slægten Friis, den nære familie, der både var landets største jordbesiddere (Friisenborg Gods) – og leverede den danske kansler efter katastroferne på Dybbøl og Als. Og under vejs får vi en fantastisk skildring af kommunard-opstanden i Paris i 1871. Jeg mindes ikke at have set denne ”glemte” revolution beskrevet bedre, mere forståeligt og med større smerte end hos Tom Buk-Swienty. Vi får også fortællingen om den fransk-tyske krig, om Bismarcks overvældende strategi bag samlingen af Tyskland – og en hel masse andet historie, der vrirler med fantastiske historier...

Det gør ikke noget, at bogen har alle sine sidespring. For det er lykkelige sidespring, som alle får glæde af. Det er med Tom Buk-Swientys bog, som det var med min bedstemors blomsterbuketter: Hun anbragte blomsterne i en mægtig vase midt på spisebordet. Der var alt, alt for mange blomster. Buketten var så rig, at den nærmest blev voldsom. Men det gjorde ikke spor. For mængden af blomster, deres farve og duft, var så fantastisk, at det overgik alt. Netop sådan er det med Tom Buk-Swientys bog. Pyt med alle vildskuddene. Duften af topklasse fortrænger alt.

Tom Buk-Swienty

”Ild og blod”, en biopgrafi om kaptajn Dinesen *****

512 sider, rigt illustreret. 1. del af en trilogi

Gyldendal, 350 kr.